

Gofyn Ymlaen Llaw: cwestiwn i'w ystyried cyn y sesiwn hon

A fedrwch chi feddwl am le sy'n arbennig i chi? Gall fod yn rywle lle rydych chi'n byw nawr neu y buoch chi'n byw neu wedi ymweld ag e yn y gorffennol. Pam bod y lle hwn mor bwysig i chi?

Darlleniad o'r Ysgrythur: Marc 2.13-17

Aeth Iesu allan at y llyn unwaith eto. Daeth tyrfa fawr o bobl ato, ac roedd yn eu dysgu. Yna wrth fynd yn ei flaen, gwelodd Lefi fab Alffeus yn eistedd yn y swyddfa dollau lle roedd yn gweithio. "Tyrd, dilyn fi," meddai Iesu wrtho; a chododd Lefi ar unwaith a mynd ar ei ôl.

Yn nes ymlaen aeth Iesu a'i ddisgyblion am bryd o fwyd i dŷ Lefi. Roedd criw mawr o'r rhai oedd yn casglu trethi i Rufain yn y parti hefyd, a phobl eraill roedd y Phariseaid yn eu hystyried yn 'bechaduriaid'. (Pobl felly oedd llawer o'r rhai oedd yn dilyn Iesu.) Wrth iddyn nhw ei weld e'n bwyta gyda 'pechaduriaid' a chasglwyr trethi, dyma rai o'r Phariseaid oedd yn arbenigwyr yn y Gyfraith yn gofyn i'w ddisgyblion: "Pam mae e'n bwyta gyda'r bradwyr sy'n casglu trethi i Rufain, a phobl eraill sy'n ddim byd ond 'pechaduriaid'?"

Clywodd Iesu hyn, a dwedodd wrthyn nhw, "Dim pobl iach sydd angen meddyg, ond pobl sy'n sâl. Dw i wedi dod i alw pechaduriaid, dim y rhai sy'n meddwl eu bod nhw heb fai."

Mae 110 miliwn o bobl yn y byd heddiw wedi'u gorfodi o'u cartrefi a'u dadleoli trwy rym. (Ffynhonnell: Uwch-gomisiynydd y Cenhedloedd Unedig dros Ffoduriaid)

Mae gan fabi bach a enir yn fachgen yn un o'r ardaloedd lleiaf difreintiedig yn y DU yn 2020 ddisgwyliad oes sy'n 10 mlynedd yn fwy na bachgen a enir yn un o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig. I enethod, mae'r gwahaniaeth yn 8 mlynedd. (Ffynhonnell: Cronfa'r Brenin)

Myfyrddod

Dewch inni feddwl gyda'n gilydd ynglŷn â lle rydyn ni wedi'n lleoli/ ein gosod ar hyn o bryd. Ble rydych chi nawr? Ble rydych chi'n byw? Sut gymuned sydd ganddoch chi? Pa ddewisiadau ddaeth â chi yma?

Mae rhai ohonon ni'n mwynhau graddfa o hyblygrwydd o ran lle rydyn ni'n lleoli ein hunain. Mae ganddon ni rywffaint o ryddid dros le rydyn ni'n rhentu neu brynu cartref, lle byddwn ni'n siopa'n rheolaidd, lle byddwn ni'n dewis mynd ar wyliau.

I eraill yn ein mysg, prin, os o gwbl, ydy'r rhyddid sydd ganddyn nhw yn y materion hyn.

Yn y sesiwn hon, fe fyddwn ni'n meddwl gyda'n gilydd ynghylch lle y dewisodd Iesu i leoli ei hun ac am ein profiad ninnau o le a chymuned.

A wnaethoch chi erioed sylwi faint o weithiau yn yr Efengylau y gwelir Iesu nid yn y lle y "dylai" neu y "disgwylir iddo" fod?

Pan anwyd Iesu, mae'r doethion yn mynd i balas Herod, gan ddisgwyl mai yno y byddai cael hyd i fabi brenhinol, neu o leiaf newyddion am ei leoliad. Doedden nhw ddim yn rhagweld y byddai'r brenin newydd yn cysgu mewn stabl ar stryd gefn ym Methlehem.

Yn hytrach na dychwelyd i'w cartref yn Nasareth, gorfodwyd Mair, Joseff a'u babi i adleoli fel ffoaduriaid, gan ffoi i'r Aifft i ddianc rhag trais Herod.

Fel plentyn, fe gollodd ei deulu olwg ar Iesu wrth iddyn nhw deithio'n ôl o Jerwsalem, gan ddod o hyd iddo (yn annisgwyl i bawb) yn addysgu yn y deml.

Yn ein darlleniad uchod, bellach yn oedolyn, mae Iesu'n synnu rhai pobl wrth ei weld yn rhannu pryd o fwyd yn nhŷ casglwr trethi. Yn yr un modd, pan fo'n mynd i mewn i dŷ Saceus: 'Doedd y bobl welodd hyn ddim yn hapus o gwbl! Roedden nhw'n cwyno a mwmblan, "Mae wedi mynd i aros i dŷ 'pechadur' – dyn ofnadwy!"' (Luc 19.7)

P'un ai a oedd yr ymateb yn un o syndod neu feirniadaeth, mae yna ryw ymdeimlad yn yr hanesion hyn bod **Iesu yn rhywun "nad oedd yn gwybod ei le"**. Mae yna hierarchaethau a disgwyliaid nad ydy e'n cadw atyn nhw. Does dim disgwyl i frenhinoedd orfod cysgu yng nghwmni anifeiliaid fferm. Dydy plant ddim i fod i addysgu gydag awdurdod yn y deml. Ddylai arweinydd crefyddol ymwrthod â chysylltu â phobl fel'na ac yn bendant, ddylen nhw ddim derbyn gwahoddiad i'w cartref.

[Iesu]'n bwyta gyda chaglwr trethi a phechaduriaid ... nid ar ddamwain ydy hyn... yn hytrach, mynegiant o wir fod Duw'

(James H. Cone, *A Black Theology of Liberation*, 1970)

Dewch inni gymryd golwg ar yr hyn mae Iesu'n ei ddweud pan fo'r ysgrifenyddion yn ensynio nad ydy e lle y "dylai" fod. "Pam mae eich athro yn bwyta gyda'r bradwyr sy'n casglu trethi i Rufain a phobl eraill sy'n ddim byd ond 'pechaduriaid?," gofynnen nhw. Dyma Iesu'n eu hateb nhw'n ôl ynglŷn â'r syniad yma fod rhai pobl o bosib yn cael eu gweld yn 'bechaduriaid', tra bo eraill efallai'n cael eu ystyried yn 'gyfiawn'. Mae ei ymateb yn awgrymu nad rhyw dasg syml ydy ymrannu pobl yn ddau grŵp fel mae'r ysgrifenyddion yn ei feddwl. "Dim pobl iach sydd angen meddyg, ond pobl sy'n sâl." Pwy fase'n ddigon hyderus i ddatgan nad ydyn nhw byth yn 'sâl'? **Pwy sy'n ddigon siwr nad ydyn nhw erioed wedi, ac na fydd byth, angen doctor i'w gwella?**

Ceir cysylltiad yma gyda hanes y ferch a ddygwyd gerbron Iesu yn Ioan 8.7. Fe'i daliwyd yn godinebu a dyma Iesu'n gofyn beth ddylid gwneud â hi. Ei ateb ydy: "Os oes un ohonoch chi ddynion erioed wedi pechu, taflwch chi'r garreg gyntaf ati hi." Chododd neb flaen bys hyd yn oed. Mae'r ffiniau y mae'r ysgrifenyddion yn ceisio'u tynnu er mwyn sicrhau fod pawb yn gwybod eu lle yn cael eu galw i gwestiwn yn barhaol gan Iesu. Mae Iesu'n un sy'n styrbio neu'n tarfu ar drefnusrwydd y 'ni' a 'nhw', y 'rhai ar y tu mewn' a'r 'rhai ar y tu allan', manau y dylid bod a manau i dylid eu hosgoi.

Wrth gwrs, dydy Iesu ddim yn digwydd troi i fyny mewn manau yr ystyried yn anaddas i arweinydd crefyddol – mae'n fwriadol yn eu chwilio amdanyh nhw.

Mae James H. Cone, arloeswr mewn cysylltu'r farn Gristnogol gyda phrofiad byw cymunedau du, yn tanlinellu pwysigrwydd y manau y dewisodd Iesu io sod ei hun. Mae Iesu'n uniaethu â ac yn gosod ei hun ymysg y rhai hynny a ormeswyd ac a wrthodwyd gan strwythurau cymdeithasol ac economaidd: y rhai hynny mewn tlodi, y rhai a labelir yn 'bechaduriaid', y rhai hynny a gauwyd allan o goridorau grym. Mae'n ymwneud â nhw, yn ymuno ac yn rhannu'u profiad, yn bwyta, yfed, ac yn byw gyda nhw. Mae'n agored i'r un systemau anghyfiawn, hyd yn oed i'r eithaf o gael ei gondemnio a'i ddedfrydu i farwolaeth.

Dydy galwad Iesu i edifeirwch, meddai Cone, ddim yn syml yn fater o ddifaru unigol am y pethau hynny wnaethon ni'n anghywir. Mae'n ymwneud â pharoddrwydd i fwy fel rhywun sydd â'i bwrpas ydy gwireddu terynas Dduw, yma, nawr.

'Edifarthau', ysgrifennai Cone, 'ydy cadarnhau realaeth y deyrnas... Y deyrnas ydy rheol Dduw yn torri trwodd fel pelydryn goleuni, yn trawsfeddiannu'r grymoedd sy'n caethiwo bywydau pobl.'

Pan fo Iesu yn y manau lle na "ddylai" fod, mae hynny er mwyn dangos inni mae dyma lle y gellir cael hyd i'r deyrnas. Yn y manau hyn, mae gan gariad, goleuni a rhyddid gwaith Duw y grym i chwalo gormes, dymchwel hieirarchaethau ac iachau rhaniadau.

Dewch inni ddychwelyd at y cwestiwn ynglŷn â ble rydych chi wedi eich lleoli/ eich gosod heddiw.

**Pa rhyddid sydd ganddoch chi i ddewis lle rydych chi'n lleoli eich hun?
Ymhle ydych chi'n meddwl y base Iesu'n lleoli ei hun yn eich cymuned?**

Gwrandewch ar : Zanele Makombe, Act Ubumbano, De Affrica

Gwrandewch yn <https://soundcloud.com/actonpoverty> (7munud)

Zanele Makombe ydy Cyngorydd Rhaglenni iechyd a hawliau rhyweddol, rhywiol ac atgenhedlol gydag Act Ubumbano. Rhwydwaith ydy Act Ubumbano o fudiadau datblygu, yn seiliedig ar ffydd, yn Ewrop a Deheudir Affrica, sy'n gweithio a gyfiawnder cymdeithasol, amgylcheddol a rhyweddol ledled nifer o wledydd Affrica.

Mae Zanele'n siarad am y grym sydd gan gymunedau i weithredu dros newid, gyda'r gefnogaeth iawn. Mae hi'n trafod yr alwad i wasanaethu'n gilydd fel bodau dynol ac i herio unrhyw gau allan ac ymraniadau.

Mae Zanele'n crybwyll y cyfnodau hynny o 'brofi presenoldeb Duw' pan fo hi'n gweld ei gwaith a'i ffydd yn cyd-asio wrth wasanaethu ei chymdogion. A ydych chi wedi cael cyfnodau o 'brofi presenoldeb Duw' fel hyn lle wnaethoch chi synhwyro pwrpas wrth wasanaethu Duw?
I ble'r ewch chi pan fyddwch chi'n ceisio gwrandeo ar yr hyn sydd gan Dduw i'w ddweud? A oes lleoedd yn eich cymuned sy'n eich helpu i wneud hynny?

Gwrandewch ar: Parch Ddr Al Barrett, Rheithor Eglwys Hodge Hill, Birmingham a Clare McLean, Ymgysylltydd Stryd a chydarweinydd Eglwys FAB

Gwrandewch yn <https://soundcloud.com/actonpoverty> (7munud)

Mae'r Parch Ddr Al Barrett a ClareMcLean yn siarad am eglwys a chymuned yn Hodge Hill, ardal o Birmingham sydd wedi profi amddifadedd arwyddocaol. Cewch glywed gan Clare am ei phrofiadau o adeiladu cysylltiad rhwng cymdogyion fel Cysylltydd Stryd. Mae Al a Claire yn trafod y canfyddiadau am ardaloedd lle ceir lefelau tlodi uchel, y ffyrdd y gall cymunedau gael eu galluogi i lefaru dros newid a rôl yr eglwys ym mywyd y gymuned. **Beth ydy eich ymateb i'r syniad a godir gan Al ynghylch 'digonedd cuddiedig' mewn cymunedau? Beth sy'n helpu adeiladu cyswllt rhwng aelodau eich cymuned?**

Ysbrydoliaeth: South London Mission, Bermondsey

Gwylwch ein ffilm fer (4 munud) yma: <https://www.youtube.com/watch?v=655U5mG3DHM>

Mae Winnie a Peter Baffoe o'r South London Mission yn dangos inni sut maen nhw'n defnyddio Seibiant, Adfywiad, a Chwyldro – gyda'u cymuned i ddatblygu newid sy'n parhau. Mudiad cymunedol Methodistaidd ydy'r South London Mission a fu'n gweithredu ers 1889. Ar hyn o bryd, mae'r genhadaeth yn profi anghydraddoldeb incwm arwyddocaol a chynyddol yn ei hardal leol. Mae'r fideo hon yn rhoi cipolwg ysbrydoledig ar y modd y mae eu prosiectau a'u partneriaethau yn mynd i'r afael â hyn.

Taclo Tlodi - Beth fosech chi a'ch eglwys yn gallu'i wneud?

Gweithredu: Penderfynwch sut ydych chi am rannu yr hyn fuoch chi'n ei drafod yn y sesiwn hon (ac mewn sesiynau blaenorol, os ydych chi'n dilyn y cwrs llawn). Gall hyn fod o fewn eich eglwys, yn eich cymuned, a/neu gyda'ch cynrychiolydd seneddol. **Beth fyddai'r cam cyntaf i'ch eglwys o ran rhannu'n ehangach y neges fod yn rhaid inni weithredu ar dlodi nawr?**

Fe allech:

- Siarad ag eraill yn eich eglwys am eich profiad gyda Taclo Tlodi neu sgwennu darn i gylchlythyr neu wefan eich eglwys.
- Dechrau cynllunio sut fyddwch chi'n codi tlodi fel mater i'w drafod gyda'ch cynrychiolydd seneddol neu ddarpar ymgeiswyr seneddol. Fe allech chi wneud hyn trwy e-bostio neu ffonio eu swyddfa am apwyntiad. Cofiwch, medrwch gael hyd i bwy ydy eich AS yma: <https://members.parliament.uk/findyourmp>

Ac fe allwch chi gael hyd i bwy ydy eich darpar-ymgeiswyr seneddol yma:

<https://whocanivotefor.co.uk/ppcs/>

Medrwch hefyd edrych ymlaen at rannau 5 a 6 o'r cwrs Taclo Tlodi am fwy o awgrymiadau ynghylch sut i ohebu'n effeithiol gyda'ch AS.

- Gwnewch i'r angen am weithredu ar dlodi'n amlwg trwy archebu baner Let's End Poverty (a welir uchod) a'i arddangos yn eich eglwys. Fe gewch hyd i gyfarwyddiadau ynglŷn â sut i wneud hyn a chyngor ynghylch gwahodd eich AS lleol i weld eich baner, yn ogystal â phatrymlun o ddatganiad i'r wasg ar gyfer eich papur lleol yma: <https://caid.org.uk/actonpovertyact>

Gweddi i Gloi

Iesu, helpa ni i glywed dy alwad i fod yn ddisgyblion.

Fel Lefi, boed i ninnau ddilyn dy arweiniad di.

Dangos inni, Arglwydd, lle y dylen ni osod ein hunain yn dy wasanaeth di

Ac yng ngwasanaeth ein cymdogion.

Diolchwn iti, Iesu, am y manau hynny sy'n golygu rhywbeth arbennig inni.

Diolch am y manau lle byddwn yn clywed dy lais, mewn llonyddwch a thrwy leisiau eraill.

Bydd gyda ni, Arglwydd, wrth inni geisio cyswllt dyfnach o fewn i'n cymunedau.

Helpa ni i wireddu dy deyrnas, yma, nawr.

Amen.

